

Informatie voor huisartsen

Wat is Dysbeta?

Familiaire Dysbetalipoproteïnemie (Dysbeta) is een erfelijke aandoening waarbij het cholesterol en de triglyceriden concentratie in het bloed te hoog zijn vanwege verminderde klaring/afbraak van lipoproteïnen. Hierdoor hebben mensen met Dysbeta een heel groot risico op het krijgen van hart- en vaatziekten. Dit kan al op jonge leeftijd optreden. Het betreft meestal een autosomaal recessieve aandoening door een mutatie in het apoE gen. Soms wordt Dysbeta veroorzaakt door een autosomaal dominante mutatie.

Transmurale afspraken

In de landelijke en regionale transmurale afspraken is opgenomen wanneer een huisarts patiënten met cholesterol afwijkingen doorverwijst naar een internist-vasculair geneeskundige.

Hierin staan de volgende criteria:

- hoog risico op HVZ en LDL-cholesterol behandeldoel wordt niet behaald (blijkend uit 2 of meer opeenvolgende metingen).
- Triglyceriden >5 mmol/L ondanks leefstijlaanpassingen en eventuele medicatie.
- Verdinking familiale hypercholesterolemie volgens STOEH-criteria (zie NHGstandpunt diagnostiek en behandeling van familiale hypercholesterolemie).
- Onacceptabele bijwerkingen van statines.
- Een zeer laag HDL-cholesterol (<0.6 mmol/L).
- Sterk belaste familieanamnese met plotse hartdood op jonge leeftijd.

Daarnaast is in de transmurale afspraken vastgesteld dat de behandeling van erfelijke dyslipidemieën in principe in de 2^e lijn plaatsvindt. Dit geldt dus ook voor Dysbeta.

Wanneer moet je alert zijn op de aanwezigheid van Dysbeta?

In onderstaande situaties kan er sprake zijn van Dysbeta:

1. Combinatie van een hoog totaal cholesterol (>5 mmol/L) EN hoge triglyceriden (>2 mmol/L) zonder duidelijke verklaring (zoals overgewicht of diabetes);
2. Bij patiënten met hart- en vaatziekten een relatief laag LDL-c gehalte in het bloed (zonder behandeling)
3. Familiair voorkomen van hoog cholesterol of hart- en vaatziekten zonder duidelijke verklaring;
4. Hart- en vaatziekten op jonge leeftijd (<50 jaar bij mannen, < 60 jaar bij vrouwen);
5. Typische gele verkleuringen van de handlijnen van de handen (handlijnxanthomen);
6. Gele vetafzettingen onder de huid (eruptieve xanthomen) op de ellebogen of knieën of onderrug.
7. Familie lid met gedocumenteerde Dysbeta

Hoe wordt Dysbeta vastgesteld?

Naast een hoog cholesterol en hoge triglyceriden, is de beste aanwijzing voor Dysbeta het zogenaamde apolipoproteïne B (ApoB) gehalte in het bloed. Indien de **ApoB/totaal cholesterol ratio < 0.15 g/mmol** is, zou er sprake kunnen zijn van Dysbeta en wordt genetische analyse van het APOE gen geadviseerd. Deze analyse gebeurt in het ziekenhuis. Bij 90% van de mensen met Dysbeta in het APOE genotype ε2ε2. De andere 10% wordt veroorzaakt door zeldzamere dominante mutatie.

Hoe wordt Dysbeta behandeld?

Afhankelijk van de hoogte van het cholesterol en de triglyceriden bestaat de behandeling meestal uit vetbeperkt dieet, statine in combinatie met fibraat.